

iz pedagoške prakse

POKRAJINSKI RAZISKOVALNI TABORI - TERENSKO-RAZISKOVALNA
OBLIKA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA

Dušan Plut^x

Na raziskovalne pobude dijakov srednjih šol se še vedno gleda z nezaupanjem. Prisotna je miselnost, da dijaki še niso sposobni opravljati raziskovalnega dela, saj je njihovo poznavanje znanstvenih disciplin preskromno in pomanjkljivo, prav tako pa se v procesu srednješolskega izobraževanja v skromnem obsegu seznanja jo z raziskovalnimi metodami in njihovo uporabnostjo na terenu. Usmerjeno izobraževanje pa poudarja tudi razvijanje raziskovalnega navdušenja srednješolcev, ki z velikim delovnim zagonom in željo po odkrivanju nadomestijo pomanjkljivo znanje kot posledico skromnega fonda ur za določene predmete.

Geografski krožki, pokrajinski in republiški raziskovalni tabori ter srečanja so brez dvoma tiste oblike dejavnosti, ki lahko pravilno usmerijo raziskovalna nagnjenja srednješolske mladine. Gibanje "Znanost mladini" vsestransko podpira raziskovalna hotenja mladih in poleg vsakoletnih srečanj organizira mladinske raziskovalne tabore. Razen republiških raziskovalnih taborov, kjer so sodelovali tudi geografi (npr. Prekmurje, Šentjernej, Bela krajina) so se v zadnjih letih začeli organizirati tudi pokrajinski raziskovalni tabori. V sodelovanju klubov mladih raziskovalcev in gibanja "Znanost

^x Mag., asistent PZE za geografijo, Filozofska fakulteta, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 13, glej izvleček na koncu Obzornika

mladini" se na občinskem ali regijskem nivoju v času počitnic ali med prazniki (1. maj, 29. november) organizirajo večdnevna raziskovanja na terenu. Ledino so zaorali ob slovenski obali, kjer je uspešno delala tudi geografska skupina. Mentorstvo opravljajo sodelavci Inštituta za geografijo in oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani. Posebej je pomembno, da so se kot mentorji izkazali tudi študenti višjih letnikov geografije, ki so znali usmeriti raziskovalno nagnjenje dijakov v pravo smer.

V zadnjem času se zaživelo raziskovalno delo v srednjih šolah tudi na Dolenjskem. Ustanovljen je bil Klub mladih raziskovalcev v Novem mestu, ki je med 25.4. in 3.5.1981 organiziral pokrajinski mladinski raziskovalni tabor v Črmošnjicah v SZ delu Bele krajine. Udeležilo se ga je 35 dijakov novomeških in črnomaljskih srednjih šol, delali pa so v dveh skupinah: umetnostnozgodovinski in geografski. V geografski skupini je bilo 20 dijakov, raziskovalno delo pa so uspešno in požrtvovalno vodili študenti 3. letnika geografije z oddelka za geografijo FF Univerze E. Kardelja v Ljubljani, ki za služijo, da so imenovani: Metka Kladnik, Branko Pavlin, Mirjam Požoš, Tadej Slabe, Aleš Stergar in Petra Vodopivec.

Kljub neka terim začetnim težavam v zvezi s samo organizacijo tabora je bilo raziskovalno delo uspešno izvedeno. Večina anket in ostalega materiala za terensko delo je bilo predhodno pripravljenega (ob sodelovanju Zavoda za družbeno planiranje - mag. M. Ravbar in pisca), razen tega pa se je mentorjem - študentom pomagalo tudi občasno z obiski v Črmošnjicah. Tako je bil uresničen široko zasnovan delovni program, kljub občasno nekoliko kislemu vremenu. Delo je potekalo po posameznih podskupinah, ki so proučevale socialnogeografske poteze zgornjega dela Črmošnjiške doline, ovrednotile naravne in družbene pogoje za razvoj turizma in geografsko osvetlile razvoj in propad obratov na vodni pogon v Starih žagah. S pomočjo anketiranja in kartiranja je mladim raziskovalcem uspelo prikazati pogloblitve geografske poteze celotne Črmošnjiške doline. Neobremenjeno in objektivno

so pokazali vse prostorske probleme in dileme glede nadaljnega socialno-ekonomskega razvoja. Po mnenju Zavoda za družbeno planiranje iz Novega mesta bo dovršen del ugotovitev možno koristno vključiti v raziskave pri iskanju razvojnih možnosti za spominsko območje partizanskega Roga, saj je poročilo o delu obširno (80 strani).

V bodoče bo potrebno posvetiti raziskovalnim tokovom srednješolske mladine večjo pozornost. Z njimi namreč dosežemo več ciljev, ki so na kratko naslednji: dijaki spoznajo geografijo v "živo", marsikdo pa postane bodoči študent geografije, študenti se privajajo na vodenje raziskovalnega dela, ustrezno zasnovan program pa ima praktično vrednost. V tesnem sodelovanju z gibanjem "Znanost mladini" je potrebno vsestransko podpirati ustanavljanje klubov mladih raziskovalcev po Sloveniji in sodelovati pri strokovnih pripravah in vodenju. Ne smemo namreč pozabiti tudi na dejstvo, da bo tudi tisti dijak, ki se pozneje ne bo odločil za študij geografije, znal upoštevati geografski način razlage pojavov in procesov v pokrajini. Pokrajinski raziskovalni tabori so torej idealna oblika, da se dijaki navdušijo za geografska raziskovanja, saj so tabori v domači pokrajini, ki je dijakom bližja, v raziskave pa se lahko vključi večja skupina dijakov. Zaradi bližine terena raziskovanja so tudi stroški organizacije tabora občutno manjši, na pomoč pa lahko priskočijo lokalne ustanove in organizacije združenega dela. Pokrajinski raziskovalni tabori oziroma klubi mladih raziskovalcev lahko ob ustrezni strokovni pomoči postanejo pomembna oblika usmerjenega izobraževanja, ki dopolnjuje in bogati spoznanja o geografiji kot znanstveno-raziskovalni disciplini in usmerja najbolj vnete dijake v nadaljnje poglobljanje svojih spoznanj o geografiji.